ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
POZIOM PODSTAWOWY

Sierpień 2011
Zadania 1–30 (100 pkt)

Zasady oceniania:
- za rozwiązanie zadań z arkusza poziomu podstawowego można uzyskać maksymalnie 100 punktów,
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych), uznaje się każdą inną pełną i poprawną merytorycznie odpowiedź, przyznając za nią maksymalną liczbę punktów,
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania bądź części zadań oceniane w skali 0-1, punkt przyznaje się wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów,
- w zadaniach zamkniętych nie przyznajemy punktu, jeśli zaznaczono więcej odpowiedzi niż wynika to z polecenia a także jeśli zaznaczono lub wpisano – obok poprawnej (-ych) – także odpowiedź niepoprawną,
- informacje podane w nawiasach kwadratowych mają charakter alternatywny.

Zadanie	**Model odpowiedzi**	**Schemat punktowania**	
		Zasady przyznawania punktów	**Punkty**
1.	A. obywatelskie B. pozarządowych C. społeczne D. wspólne	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–4**
2.	A. teistyczna [teologiczna] B. umowy społecznej [ugody społecznej] C. podboju i przemocy [podboju / przemocy] D. marksistowska	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–4**
3.	B., D.	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–2**
4.	B.	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
5.	komunizm	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
6.	D.	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
7.	A.	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**

8.		A. czynne – 18, bierne – 21 B. czynne – 18, bierne – 30 C. czynne – 18, bierne – 35	po 1 pkt za każdy poprawnie wypełniony wiersz tabeli	**0–3**
9.		Jerzy Buzek	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
10.		A. dwa argumenty: - zbyt duża liczba parlamentarzystów może powodować, że parlament nie będzie mógł sprawnie wykonywać swoich obowiązków [Sejm i Senat nadmiernie tłumne nie za bardzo się nadają do wykonania nałożonych na nie zadań] - duże koszty utrzymania Sejmu i Senatu, które obciążają kieszeń obywateli setkami milionów złotych [koszty, których znaczną część pochłaniają uposażenia poselskie i senatorskie, a także wydatki przeznaczone na wynajem, urządzenie i funkcjonowanie biur parlamentarzystów, ich podróże itp.] B. dwa argumenty: - parlament musi być reprezentatywny [Sejm i Senat są organami, w których powinny znaleźć miejsce wszystkie liczące się siły polityczne kraju i środowiska społeczne / Mała liczba deputowanych może być przyczyną niespełnienia warunku reprezentatywności stawianego przez ordynację wyborczą/ zmniejszenie liczby parlamentarzystów może spowodować, że przede wszystkim będą liczyć się partie największe, natomiast stracą na znaczeniu mniejsze] - zbyt mała liczba parlamentarzystów może powodować, że parlament nie będzie mógł sprawnie wykonywać swoich obowiązków [Sejm i Senat o zbyt małej liczbie deputowanych nie za bardzo się nadają do wykonania nałożonych na nie zadań] ** Należy uznać odpowiedzi oddające powyższy sens.*	po 1 pkt za każdy poprawnie sformułowany argument	**0–4**
11.		B.	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
12.	**A.**	92	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–6**
	B.	51	1 pkt za poprawną odpowiedź	
	C.	Rada Ministrów RP [Rada Ministrów / rząd] min. 100 tys. obywateli	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź (0–2)	
	D.	kwalifikowana	1 pkt za poprawną odpowiedź	
	E.	Jeżeli ustawa o zmianie Konstytucji dotyczy przepisów rozdziału I, II lub XII, Prezydent RP, Senat RP lub min. 92 posłów mogą zażądać, w terminie 45 dni od dnia uchwalenia ustawy przez Senat, przeprowadzenia referendum zatwierdzającego.	1 pkt za poprawną odpowiedź	
13.		A. prawda B. fałsz C. prawda D. fałsz	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–4**

14.		A. prawo karne B. prawo konstytucyjne C. prawo cywilne	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–3**
15.		niewłaściwe mechanizmy tworzenia prawa, na przykład: - tworzenie „złego” prawa - złe tworzenie prawa - tworzenie prawa w pośpiechu - pochopne tworzenie prawa ** Należy uznać każdą odpowiedź oddającą powyższy sens.*	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
16.		A. osoba prawna, umowa zlecenia B. podejrzany, oskarżyciel posiłkowy	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–4**
17.		A. prawa socjalne i kulturalne B. prawa osobiste C. prawa polityczne D. prawa proceduralne	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–4**
18.		Organizacja Narodów Zjednoczonych	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
19.		C.	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–1**
20.		A. Barack Obama B. Stany Zjednoczone [Stany Zjednoczone Ameryki/ USA] C. prezydent	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–3**
21.		A., B.	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź	**0–2**
22.		A. Republika Białoruś [Białoruś], 1 B. Republika Bułgarii [Bułgaria], 3 C. Bośnia i Hercegowina, 5 D. Republika Czeska [Czechy], 8 E. Republika Federalna Niemiec [Niemcy / RFN], 7	po 1 pkt za poprawnie wypełniony wiersz tabeli	**0–5**
23.	**A.**	Poziom życia obniżył się.	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–6**
	B.	Dwa spośród: - głód - AIDS - ubóstwo - nieodpowiednia infrastruktura gospodarcza	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź (0–2)	
	C.	W okresie kolonialnym zaniedbano formowanie miejscowych elit. [Elity w krajach postkolonialnych były słabo wykształcone]. ** Należy uznać każdą odpowiedź oddającą powyższy sens.*	1 pkt za poprawną odpowiedź	
	D.	Granice są pozostałością kolonializmu, nie biorą pod uwagę kryterium etnicznego. ** Należy uznać każdą odpowiedź oddającą powyższy sens.*	1 pkt za poprawną odpowiedź	
	E.	Republika Południowej Afryki [RPA]	1 pkt za poprawną odpowiedź	

24.	**A.**	tendencja wzrostowa [wzrost aprobaty dla budowy elektrowni jądrowych]	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–5**
	B.	czerwiec 2006	1 pkt za poprawną odpowiedź	
	C.	Przykładowa odpowiedź: Stanowisko: za budową elektrowni jądrowej w Polsce Przykładowe argumenty: - ochrona środowiska [zmniejszenie wydzielania spalin] - alternatywne źródło pozyskiwania energii, dzięki czemu mamy do czynienia z dyferencjacją źródeł jej pozyskiwania ** Należy uznać każdy logiczny i zgodny z przyjętym stanowiskiem argument. Punkty za stanowisko przyznaje się, gdy zostało ono poparte logicznymi i merytorycznie poprawnymi argumentami, przy czym dopuszczalne jest także stanowisko ambiwalentne.*	1 pkt za wyrażenie stanowiska po 1 pkt za każdy poprawny argument (0–3)	
25.	**A.**	Przykładowe odpowiedzi: - starzenie się społeczeństwa - zmniejszanie się odsetka ludności w wieku produkcyjnym - możliwe problemy z funkcjonowaniem systemu emerytalnego ** Należy uznać każdy logiczny i poprawny merytorycznie skutek.*	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź (0–2)	**0–4**
	B.	Przykładowe odpowiedzi: - polityka pronatalistyczna państwa - polityka podatkowa korzystna dla rodzin wielodzietnych - wyższe świadczenia socjalne dla matek z tytułu urodzenia dziecka - płatne urlopy wychowawcze ** Należy uznać każde logiczne i poprawne merytorycznie propozycje działań.*	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź (0–2)	
26.	**A.**	województwo podlaskie mniejszości narodowe: - białoruska [Białorusini] - litewska [Litwini] ** Punkty przyznaje się wyłącznie w przypadku poprawnego pierwszego elementu odpowiedzi.*	po 1 pkt za każdą poprawny element odpowiedzi (0-3)	**0–5**
	B.	województwo opolskie Numer na mapie: 4 ** Punkty przyznaje się wyłącznie w przypadku poprawnego pierwszego elementu odpowiedzi.*	po 1 pkt za każdą poprawny element odpowiedzi (0-2)	
27.		określenie zmiany poziomu wykształcenia: wzrost poziomu wykształcenia uzasadnienie, dwa spośród: - nastąpił wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym z 6,5% do 16,5% - nastąpił wzrost odsetka osób z wykształceniem średnim z 24,6% do 33,4% - nastąpił wzrost odsetka osób z wykształceniem średnim i wyższym z 31,1% do 49,9% - nastąpił spadek odsetka osób z wykształceniem podstawowym z 38,8% do 20,2% - na wykresie obrazującym dane za 2007 rok nie wykazano kategorii osób z wykształceniem niepełnym podstawowym i bez wykształcenia, która to kategoria stanowiła w 1988 roku 6,1%	1 pkt za określenie zmiany po 1 pkt za każde poprawne odwołanie się do danych (0–2)	**0–3**

28.	**A.**	jedna spośród: - różnice materialne - utrata wspólnego kodu kulturowego	1 pkt za poprawną odpowiedź	**0–3**
	B.	dwie spośród: - upowszechnienie wykształcenia średniego i wyższego - zanikanie tzw. misji inteligencji - rosnąca pozycja ekspertów	po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź (0–2)	
29.	**A.**	zależność wprost proporcjonalna [im wyższe wykształcenie respondenta tym częściej pragnie on wykształcenia wyższego dla swego dziecka]	1 pt za poprawną odpowiedzi	**0–2**
	B.	tendencja wzrostowa [wzrost pragnienia wykształcenia wyższego dla córki]	1 pkt za poprawną odpowiedź	
30.		A. Wskazuje zmniejszanie się roli warstwy inteligencji w społeczeństwie polskim.	1 pkt za poprawne wskazanie zmiany	**0-15**
		B. Charakteryzuje przyczyny zmniejszania się roli warstwy inteligencji w społeczeństwie polskim.	0–3	
		C. Charakteryzuje przejawy zmniejszania się roli warstwy inteligencji w społeczeństwie polskim.	0–3	
		D. Wskazuje zwiększanie się roli wykształcenia w społeczeństwie polskim.	1 pkt za poprawne wskazanie zmiany	
		E. Charakteryzuje przyczyny zwiększania się roli wykształcenia w społeczeństwie polskim.	0–3	
		F. Charakteryzuje przejawy zwiększania się roli wykształcenia w społeczeństwie polskim.	0–2	
		G. Stosuje poprawny język i formę wypowiedzi	0–1	
		H. Wykorzystuje minimum dwa materiały źródłowe	0–1	